

مدیر کل

جلال‌الدین الحسینی مؤیدالاسلام
صاحب امتیاز روزنامه هفتگی
و یومیه (جبل‌المتین)

(عنوان مراسلات) :
طهران خیابان لاله زار
نام دبیر میرزا محمد حسن کاشانی

غیر از روزهای جمعه همه روزه
طبع و توزیع میشود

یومیه

جبل‌المتین

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالیانه

طهران ۴۰ قران
سایر بلاد داخله ۴۵ قران
روسیه و قفقاز ۱۲ منات
سایر ممالک خارجه ۳۰ قرانك

(قیمت يك نسخه)
در طهران يكصد دینار
سایر بلاد ایران سه شاهی است

قیمت اعلان سطر
دو قران است

روزنامه یومیه ملی آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه
با امضا قبول و در انتشارش اداره آزاد است

بنحسب ۳ ربیع الثانی ۱۳۲۵ هجری قمری و ۲۶ اردی بهشت ماه جلالی ۸۲۹ و ۱۶ مه ۱۹۰۷ میلادی

(۱) چرا اسلام ضعیف شد ؟

ان لله لا یغیر ما بقوم حتی یتغیروا ما بانفسهم . ذلك بان الله
ثم يك مفیراً نعمة انعمها على قوم حتى یغیروا ما بانفسهم
این آیات قران کریم است و کتاب
حکیم و عادی بصراط مستقیم و منادی دین حنیف . شك
نمیکنند در او جز گمراهان دیوانه و زندقان از خرد
بیگانه . قران کتاب منزل از آسمان است بر بهترین پیغمبران
تا خلق را هدایت کند و از وادی ضلالت نجات بخشد .
پس بگوئید :

آیا خداوند از وعده خود تخلف میکند ؟ یا
رسولان را تکذیب میفرماید ؟ آیا خلق را فریب میدهد ؟
یا بدگمان خود را بضلالت میافکند ؟ آیا آیات بیانات را
یلفو و عبت نازل کرده ؟ آیا انبیاء باو نسبت دروغ
میدهند ؟ آیا پیغمبرانش افتراء بدو می‌شدند ؟ العیاذ بالله
معاذالله خداوند راستگوترین راستگویان است ، در وعده
خود صادق است رسولان و پیغمبرانش همه معصومند دروغ
نگویند افتراء ترتد خلق را به هدایت دعوت کنند .
نسبت عبت و لغو بذات ذوالجلالت کفر و انحراف است تعالی
عما یقول الظالمون علواً کبیراً . حکیم مطلق جز بحکمت
کار نکند و بوعده و وعید وفا نماید — سنتش تغییر نکند
و کلماتش تبدیل نپذیرد (لا یبدل لکلماته)
آیا آیات محکمت بزبان دیگر است که مانع از فهمیم ؟ یا خداوند
بر رمز صحبت کرده و خلق را از هدایت بقران منع فرموده
آیا اقارار و کنایاتی است که ما ادراک نمیکنیم ؟ آیا زبانی
عجیب و غریب است که جز پیغمبر کسی نفیهمد ؟

استغفر الله قران کتاب خداست که برای هدایت
وراء نعمائی فرستاده و بزبان عربی ساده بیان فرموده
انچه خلق را بکار آید و در معاد و معاش لازم باشد در او
ذکر نموده شمای درد گمراهی است و درمان مرض
نادانی که (هدی و شفاء لما فی الصدور) زبان مرغان
نیست رمز و اشاره در محکمت آیاتش نگفته واضح و صریح
بزبانیکه بدویان و اعراب و هر عربی دانی ملقت شود
تعلق فرموده . يك مرشد دینی و راه نمای ابدی است
که تا روز قیامت برقرار است و رابع اشتیاء هر کس باطل
بدو نزدیک نشود و از هیچ سو حلل بدو راه نیابد که
(لا یاتیه الباطل من بین یدیه ولا من خلفه)

خداوند متعال در کتاب مجید خود ما مسلمانان را وعده
فرموده نویدها داده مژده بزرگی و سیادت داده است
که بر حسب آنها بایستی اسلام بر سایر ادیان و
مذاهب عالم برتری داشته مسلمانان زبده بنی آدم
و سروران اهل عالم شوند چنانکه میفرمایند
(والله العزة و الرسول و للمؤمنین) عزت و بزرگی
مخصوص خدا و رسولش و مسلمانان است و غیر از
مسلمین کسیرا عزت نداده ایم و این خصلت را باندام
این امت مرحومه یوشانیده ایم در جای دیگر میفرماید
(وکان حقاً علینا نصر المؤمنین) یعنی بر خداوند لازم
و واجب است که مسلمانان و مؤمنان را یاری و کمک
کند بر سایر مردم ~~و غیر از جای دیگر~~
گفته (لیظهره علی الدین کما و کفی بالله شهیداً) یعنی
خداوند باید دین حنیف اسلام را بر تمام دینها و

(۱) مقاله فوق اقتباس است از بیانات فیلسوف بزرگ اسلام

سید جمال‌الدین الحسینی الافغانی انارالله برهانه .

مذاهب عالم غایب دهد تا آفاق را سراسر فرو گیرد و خودش در این عهدیکه کرده شاهد کافی است. از این قبیل آیات بسیار است و احادیث نیز در این خصوص بیشمار که من جمله است (الاسلام یملو ولا یملی علیه) اسلام باید همیشه بلند و در مرتبه اعلی باشد و هیچ دینی بر او ارتقا نجوید.

بلی در این آیات محکمت خداوند بما صریحا وعده نصرت و ظفر و عزت و علو کلمه داده است بسمیکه ایدا قابل تاویل نیست و هیچ مسلمان دینداری نمیتوان انکار آنرا بنماید مگر آنکس که از صراط المستقیم شریعت منحرف گشته کلمات الهی را تحریف نماید آیا این آیات مشابهات است که نباید یدامون آنها گشت؟ آیا توجیه و تاویل قبول میکنند؟ آیا خداوند در آنها عزت مسلمانان را موقت فرموده و تا زمانی محدود مقید ساخته؟ خیر جملگی محکمانند که ایدا کسی نمیتواند در معنای او شبهه نماید و مدتی محدود نیز در آنها نیست بلکه تا قیام قیامت و ظهور ساعت باید اسلام و اسلامیان سر بلند و مفتخر بوده بر عالمیان پیشی گیرند و سبقت جویند.

امت اسلام را خداوند با قلات عدد و کمی جمعیت بر انگیخت و شان شانرا با عالی درجه عظمت رسانید باندازه که اقدام خود را بر قلل جبال شامخه ثابت نمودند و کوه را از صوت خویش مترزل ساختند از شنیدن نامشان دلها طپینی و از هیبتشان بدنها لرزیدی. و زهره نام آوران شکافنی ظهور عجیب آنها هر نفسی را بهول انداخت و هر عقلی را در ترقی فوق العاده شان متحیر ساخت. اهل عالم انگشت عبرت بدندان گرفتند و از ترفیفات محیر العقول این قوم در مدتی اندک سخت حیران ماندند. که آیا این راه آهن برقی را از کجا بدست آورده اند که بیک طرفه العین فرسنگها راه می پیمایند و این ماشین پر قوه را چگونه ایجاد نمودند که در آنی هزارها بار سنگین را بردوش میکشند. چگونه اقوام شجاع عالم از مقابلی با آنها عاجز و ناتوان شدند؟ چنان مملکتهای بزرگ فرسوده سم ستورشان گردینند؟

لکن دانایان حقیقت بین حقیقت خواه حق شناس علت این ترقی ناگهانی را یافته چنین گفتند (قوم کانوا مع الله فکان الله معهم) مسلمانان با خدا بودند و در راه اعلاء کلمه الهی کوشش کردند و خدا را در هیچ حال فراموش ننمودند پس خدا نیز با آنها بود و نصرت خود را فرین رکابشان فرمود چنانکه صریح قرآن شریف است (ان تصروا الله ینصرکم)

یعنی اگر خدا را یاری کنید خدا نیز شما را یاری میکند واضح است که خداوند با کسی جنک ندارد و عاجز هم نیست تا محتاج بیاری و کمک بسنگان خود باشد بلکه مقصود آنستکه اسکر خدا را همواره حاضر و ناظر دانسته در راه اعلاء کلمه خدا و اجراء اوامر و نواهی شریعت الهیه جهاد و کوشش کنید خداوند شما را ظفر میدهد و نصرت کرامت میفرماید. ملت اسلام را در اول ظهور نه جمعیت زیاد بود و نه تهیه کافی، نه آذوقه داشتند و نه اسلحه با اینحال صفوف ملل عالم را شکافتند و گران تا گران را زیر قدرت و حکومت خویش آوردند و بلاد و ممالک دیگران را متصرف شدند نه برجهای مجوس و خندقهای شان جلوگیری کرد و نه قلعه های محکم رو مانیان مانع از حمله و غلبه گردیدند قشون جرار حایل و نه شمشیر آندار عایق شد. نه عظمت پادشاهان جهان ترس در دلهاشان افکند و نه ثروت دشمنان در قلوبشان اثری کرد نظم و ترتیب ممالک خلی در ارکان وجودشان نیفکند علوم و فنون دیگران رخنه نینداخت. بهر سو که رو کردند چون شیر خشمناک شیراره وجود دشمنان را پاشیدند و بهر جانب مشوجه شدند لشکر مخالف را زیر و زبر نمودند

هرگز بخاطر احدی خطور نمیکرد که این مش اعراب بیسامان ارکان دول عظیمه عالم را متزعزع نمایند و نام و نشانشانرا از صفحه عالم محو کنند. در سینه خلدجان نمیکرد که این گروه ضعیف تا توان ملل قاهره جهان را مقهور و مغلوب نمایند و دین خود را یعنی شریعت اسلام را در عالم جا بگیرد و متمکن سازند و عالمیانرا خاضع و خاشع اوامر و نواهی قرآن نمایند لکن این امر عظیم واقع شد و این امت مرحومه با کمال ضعف و بی آسبایی بمقامی رسیدند که هیچ امتی را آ مقام میسر نگشت و در هیچ تاریخی نظیرش دیده نشد. جهت چه بود؟ آن بود که عهدیکه با خدا بستند وفا کردند پس خداوند نیز آنها را در دنیا و آخرت اجر جزیل کرامت نمود در دنیا عزت و در آخرت سعادت.

اکنون باحوال حالیه مسلمانان نظری کنیم و با اوضاع سابقه مقابله نمایم و ترقی و تنزلشانرا معلوم کنیم: امروز جمعیت مسلمانان در تمام عالم زیاده از شش صد کرور است یعنی دو هزار برابر جمعیتی که مسلمانان در زمان فتح ممالک عالم داشتند و ممالکشان از کنار دریای محیط اطلس در مغرب افریقا است تا قلب مملکت چین همه اراضی متصل و آباد بهترین نقاط کوره زمین صاحب

ثروت طبیعی وآب و هوای پاکیزه و تربت طیبه و دارای انواع و اقسام نعمتهای خدا داد قابل هر قسم زراعت مرکز ثروت و مکتب منبع علم و معرفت همان نقاطیکه از اول تاریخ تا این اواخر بناگاه اهل عالم و قطه تمدن و عمران بوده و پادشاهانش همیشه ملک الملوک جهان بوده اند .
مر جمله در یک قطعه کوچک آن یعنی از کنار دجله تا نیل چندین دولت بزرگ بوده که هر یک از اعظم دول عالم شمرده میشدند مثل آشوریان و فینیقیان و بابلیان و مصریان و کلدانیان و اسرائیلیان و غیره

بدبختانه با این حال . بلاد مسلمانان امروزه منسوب است و اموالشان مسلوب . مملکت شان را اجانب تصرف کنند و ثروت شان را دیگران نصاحب نمایند . روزی نیست که بیگانگان بر یک قطعه از قطعاتشان چنگ نیاندازند و شیئی نیست که یک فرقه شان را زیر حکومت و اطاعت نیاورند . ابرویشان نریزند و شرفشان را بر باد دهند نه امرشان مطاع است و نه حرفشان مسموع . بزیر زنجیر عبودیت شان کشند و طوق عبودیت بر گردنشان نهند . خک مسگت و ذلت بر فرقه شان ریزند و آتش قهر در دوده انشان زنند نامشان را جز بزشتی نگویند و اسمشان را جز بیدی نبرند گاهی وحشی شان خوانند زمانی با قساوت و بیرحم شان دانند . همگی را دیوانه و از دانش و تربیت بیگانه گویند از سلسله بنی آدم خارج کرده چون حیوان با آنها سلوک کنند !!!

یا للمصیبه ! یا للرزیه ! این چه حالت است این چه فلاکت است مصر و سودان و شبه جزیره بزرگ هندوستان را که قسمت بزرگی از ممالک اسلامی است انگلیسان تصرف کرده . مراکش و تونس و الجزائر را فرانسه تصاحب نموده جاوه و جزائر بحر محیط را هلند مالک رقاب کشته ترکستان غربی و بلاد وسیع ماوآء النهر و قفقاز و داغستان را روس بحیطه تسخیر آورده ترکستان شرقی را چین متصرف شده و از ممالک اسلامی جز معدودی بر حالت استقلال نمانده . اینها نیز در خوف و خطر عظیم اند شب از ترس اروپائیان خواب ندارند روز از وحشت و دهشت مفریبان آرام نیستند . نفوذ اجانب چنان در عروقشان سرایت کرده که از شنیدن نام روس و انگلیس بر خود میلرزند و ارا هول کلمه فرانسه و المان مدهوش میشوند این همان ملت است که از پادشاهان بزرگ جزیه میگرفتند و امراء عالم با کمال عجز و انکسار بدست خود باج بدیشان میدادند امروز کارشان بیجائی رسیده که هر ققاء و حیانتشان اهل عالم مایوسند در خانه خود زیر دست و نوسری خود اجانب اند . هر ساعت بحیله بیچارگان را بترسانند و مردم بترسکی روزگار شانرا سیاه و حالشانرا تباها سازند

نه پای گریز دارند و نه دست ستیز . پادشاهان شان بملوک دیگر تزلزل و فروتنی آغازند تا مگر چهار صباحی زندگی کردن نتوانند . ملت شان بنده بخانه این و آن برند شاید اندکی راحت شوند

آه آما این چه فاجعه عظیمی است این چه بلائی است نازل گشته ؟ این چه حالی است پیدا شده کوان عزت و رفعت ؟ چه شد آن جبروت و عظمت ؟ کجا رفت آن حشمت و اجلال ؟ این تزلزل بی اندازه را علت چیست این مسکنت و بی چارگی را سبب کدام است

ایا میتوان در وعده های الهی شک نمود ؟ معاذ الله . آیا میتوان از رحمت خدا مایوس شد ؟ نستجیر بالله ! پس چه باید کرد ؟ سبب را از کجا پیدا کنیم علت را از کجا تمحص کنیم و علت را از که جویا شویم امروز را برای فکر شما واگذار میکنم تا در معنی آیه وافی هدایه که در اول مقاله نوشتیم تفکر و تأمل کنید فردا هم جمعه است روز شنبه علت آن ترقی و باعث این تزلزل را عرض میکنم عجالتاً لطف شما زیاد خدا حافظ

❖ اخبار داخله ❖

وقایع نگار اترلی مینویسد

۲۱ ربیع الاول

سه روز بود گیلان تعطیل رشت و اترلی بازار و دکان را بسته عموم مردم اترلی و حوالی آن بشهر آمده در تلگرافخانه متحصن فریاد و امشروطا و اقنونا و امضاء آ و اجرا آ باسما ن بلند کردند دسته مجاهدین و فدائیان که عده شان خیلی است لباس نظامی پوشیده در شهر گردش و بیحیاط تلگرافخانه رفته مشق نظامی میکردند مردم از اطراف دسته دسته بایندق فرمز وارد میشدند شاگردان مدارس و مکاتب بایندق فرمز در حیاط تلگرافخانه گردش کرده خطابهای مفصل قرائت میکردند اعیان و اشراف علماء و غیر هم در تلگرافخانه آمده به طهران بمجلس شورای ملی و با عیاحضرت اقدس شهرباری تریضه تلگرافی می نمودند و متمیم قانون اساسی و امضاء سایر قوانین و اجراء آنرا جداً مطالبه و درخواست مینمودند هنگامه غریبی داشت تا عصر دیروز ۲۰ شهر حال جواب از طهران رسید که بعد از یک هفته دیگر تمام کارها اصلاح و امضاء خواهد شد باز فدائیان باین جواب متقاعد نشده بلباس نظامی از تلگرافی خانه خارج و بسمت رشت رهسپار شده که در آنجا ملحق بفدائیان آنجا بشوند تا تدبیری در امضاء و اجرای قوانین بنمایند و بوعده و وعید در باریان متقاعد نبودند باز بهر وسیله بود حضرات را از نیمه راه معاودت داد اند و بانها اطمینان از جواب

دارند بمیل خود فراری داده باجمن بدهند تا صرف مدارس و حیرات عمومی کنند بهر حال باید با ولیاء دولت در اینخصوص مذاکره نمایند

تلاکرافات خارجه

۲۵ ربیع الاول

در موقع ملاقات پرنس فوشیمی ژابن امیر البحر یا ناموتر نشان صلیب درجه سن میشن و سن ژوز و وارن کومو را و ژنرال یزی نشان صلیب درجه ویکتور یا صاحب منصبان جرو نیز هر کدام نشانی گرفتند

در یکی از مهماتیها یکه برای احترام پرنس فوشیمی ژابنی داده میشد اعلیحضرت ادوارد جایی سلامتی امپراطور ژابن همدست و متحد خودش نوشیده و از اینکه یکی از حویشان نزدیک خود را بدیدن او فرستاده تشکر نموده گفت امید وارم من و ملت من کوشیده و آنچه شایسته پذیرائی چنین مهمان محترم می است بعمل آریم بعد از پذیرائی با شکوهی که از پرنس ارتودوکونوف (شاهزاده انگلیسی که بدیدن امپراطور ژابن زفته بود) بنده تشکر و اظهار امتنان نمود

کوریمو در ضمن ملاقات با شخصی در پاریس چنین گفت که اتحاد ژابن و فرانسه حافظ استقلال و بقا چین و ضامن نگاهداری بلتیث حالیه آن مملکت است این اتفاق بکی سیاسی است ولی در مذاکرات اخیره گفتهگوی قرض دادن بدولت ژابن بمیان آمده است و معاهده آن در پاریس امضا و طبع خواهد شد

دولت مبلغ صد و پنجاه هزار لیره باهل ژامانیک و هشتصد هزار لیره بعنوان قرض بجهت ساختن شهر خواهد داد یک کشتی ماهی گیری فرانسه نزدیک سواحل او دو گوی بسنگ خورده و جمعی از آنها که در آن بوده غرق شده اند

در موقع رفتن پرنس فوشیمی ژابنی بقورخانه انجسا را آئین بسته بودند و پرنس ارتور در مهمانخانه رتیز از پرنس مشار الیه ضیافت نمود

(تشکر و امتنان)

شهیدی علی عسگر رئیس گاریخانه راه قم و عربستان و اصفهان و غیره از راه معارف بروی و خدمت بعالم انسانیت ماهیانه مبلغ پنجتومان برسم اعانه بمدرسه علمیه کاشان و همچنین ماهیانه پنجتومان بمدرسه قم احسان کردند لذا از ایشان تشکر کرده سلامتی و جودشان را از خداوند خواهانیم ()

حسن الحسین الکاشانی

تلگراف طهران داده اند امروز دکان بازار باز و مردم مشغول کار و صکسب و تجارت خودشان اند اداره گمرک را هم که ملت و فدائیان از کار باز داشته و مانع شده بودند امروز اوهم باز و مشغول کار شده است انشاء الله تمام امورات بزودی اصلاح و نظافت بلدی و ایالتی و غیره خواهد رسید و تکلیف هر یک از طبقات معین و مردم در راحت خواهند بود

۲۴ ربیع الاول - انجمن ملی ارلی در کار تعمیر و حصار کشیدن حیاط شمس العماره دولتی است که از جندی باینطرف بی حصار بوده و خود عمارت هم مخروبه و محتاج به تعمیر بود و در حیاط عمارت کا و چرانی میکردند الان مشغول تعمیرند و حصار میکشند همین چند روزه تعمیرات و حصار با تمام میرسد و حائنین مصارف از خزانه دولت میگیرند و میگردند و بمصرف انیه و عمارت دولتی نمیرسانند

ایضاً انجمن ملی رشت و انزلی با اتفاق در یکی دومجلس با (لیانازوف) اجاره دار شیلان در انزلی مذاکرات لازم در باب انهار متعلق بمرداب انزلی را نمودند و (لیانازوف) هم وعده داده است که بخود اهالی و ملت صید رودخانههای مرداب را اجاره داده و اگذار کند و انجمن هم برای این فخره سهام قرار خواهد داد که هرکس میتواند شرکت کند و منافع این اجاره و استجاره تقریباً چهل هزار تومان خواهد بود یعنی ۲۲ هزار تومان انجمن از (لیانازوف) اجاره میکند و در شصت هزار تومان بل متجاوز باجاره میدهد و سهام میفروشد منافع او را برای امورات مهمه انزلی از مدارس و مکاتب و غیره و غیره بصلاح و صوابدید عقلا و وکلای انجمن بمصرف میرسانند و این فخره یک اداره مخصوصی خواهد شد چنانچه رسوم تخم مرغ را که حکام از هر سندوفی در حمل خارجه دوازده قران وصول میکردند آآن خود انجمن بمیل اهالی آراهانی دریافت می نماید و بمصارف لازمه شهر میرسانند (ابوزر)

- جیل المتین -

انجمن حق ندارد رسوم از تخم مرغ یا چیر دیگر از صادرات و واردات مملکت بگیرد زیرا این رسوم متعلق بگمرک است و کسی را نمیرسد در مالیه دولت که یکی از آنها کمربت است مداخله کند .

اسکر سابقا جرء گمرک نبوده و حکام میکرفته اند پس داخل در تفاوت عمل است که باید یا معاف شود یا جزء کتبجه دولت نوشته شده بوزارت مالیه داده شود بلی اگر دولت معاف نمود صاحبان اتحاق